

Oslo, 3. november 2021

Skriftlig høring helse- og omsorgskomiteen

Sex og samfunn takker for muligheten til å komme med innspill til helse- og omsorgskomiteens arbeid med forslag til statsbudsjett 2022.

Sex og samfunn har i 50 år jobbet for å bedre befolkningens seksuelle og reproduktive helse og rettigheter. Vi driver Norges største klinikk for seksuell helse, og vi jobber både faglig og politisk for å sørge for at alle, uavhengig av bosted, skal sikres tilgang til disse tjenester og at de skal møte helsepersonell med god kunnskap og kompetanse på feltet.

Vi ønsker i vårt skriftlige innspill å kommentere på følgende poster i kapittel 762

Primærhelsetjenesten:

- Post 60 Forebyggende helsetjenester
- Post 73 Seksuell helse
- Post 74 Stiftelsen Amatheia

Post 60 Forebyggende helsetjenester

Sex og samfunn er spesielt opptatt av at unge skal ha et likeverdig helsetilbud gjennom helsestasjon for ungdom (HFU). Dette er et tilbud som alle kommuner skal ha, ifølge Helsedirektoratets nasjonal faglig retningslinje¹. Samtidig er dette et tilbud 20 % av landets kommuner ikke har.

Sex og samfunn har i år gjennomført en undersøkelse blant nesten 300 kommuner, hvor vi blant annet så på kapasitet, ulike tilbud og hvilken type kompetanse som er tilgjengelig for landets ungdom². Her kommer det altså frem at 1 av 5 kommuner ikke har noen egen helsestasjon for ungdom. Dette sammenfaller med funn SSB gjorde i 2017³, som en del av den såkalte *KOMMUNE-STAT-RAPPORTERINGEN* (KOSTRA).

Vi ser i forslag til budsjett at det foreslås 15 millioner til et nasjonalt tverrfaglig kompetansemiljø for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Dette er selvfølgelig noe vi er positive til, men hva med kommuner som ikke engang har tilbud om HFU?

Vi har i tillegg, under pandemien, sett at HFU har blitt nedprioritert. Ansatte har blitt flyttet til ulike oppgaver relatert til pandemihåndteringen, og de unge har stått delvis eller helt uten tilbud. Vi vet at mange HFUer har jobbet hardt for å kunne tilby *noe* til sine ungdommer i denne perioden, det være seg å gi videokonsultasjoner eller å ringe inn resepter. Men vi vet også at mange har vært bekymret for de mest utsatte ungdommene, som i stor grad sluttet å bruke tilbudet under pandemien. De ungdommene som trengte noen å møte.

Og nettopp fordi unge trenger noen å møte vil vi også få påpeke at en satsing på digitale helsetjenester, for eksempel DigiUng og DigiHelsestasjon, ikke må prioriteres til fordel for et nært lavterskeltilbud som helsestasjon for ungdom skal være.

Post 73 Seksuell helse og Post 74 Stiftelsen Amatheia

Vårt hovedbudskap er følgende:

- Økt politisk engasjement
- Økt bevilgning
- Like forutsetninger

Sex og samfunn

Økt politisk engasjement

Sex og samfunn har i flere år ønsket mer politisk engasjement i teksten som omhandler seksuell helse. Dette mener vi vil bidra til en tydeligere retning for arbeidet på feltet. Statsbudsjettet må forplikte mer enn det gjør i dag, og vi tror at det vil være positivt for Helsedirektoratet som bevilger tilskudd og for aktører som mottar midler, ved at innsatsen på feltet kan bli mer spisset.

En av strategiene Post 73 skal dekke er *Snakk om det! Strategi for seksuell helse*⁴. Denne går ut i år, og arbeidet med å kartlegge veien videre for arbeidet med seksuell helse er i gang. Her vil vi løfte frem viktigheten av gode data på feltet. Dette er essensielt for å sikre at tiltakene er mest mulig målrettede. Vi ber komiteen se til England, hvor det siden 1990 har blitt gjennomført hele tre nasjonale seksualvaneundersøkelser, såkalte NATSAL-studier (National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles⁵). Målet med studiene er å bidra til bedre offentlig og politisk debatt rundt seksuell helse.

Seksualvaneundersøkelsene i England har gitt viktig innsikt på feltet og har vært avgjørende for å etablere integrerte seksuelle helsetjenester. Dette mener vi må komme på plass også i Norge, slik at vi alle kan jobbe på best mulig måte for å sikre god seksuell helse i hele befolkningen.

Økt bevilgning

For 2022 er det foreslått en marginal økning på Post 73. Sex og samfunn mener det er satt av for lite midler for å kunne oppnå målene i *Snakk om det!* og *Handlingsplan for fortsatt reduksjon i antall svangerskapsavbrudd*⁶, som posten skal dekke. For å få til ønsket resultat må bevilgningen økes betraktelig.

I forslag til statsbudsjett vises det til evaluering av de to tilskuddsordningene under Post 73, og måloppnåelsen vurderes som høy. Tiltakene er gode og det er tydelig at disse bidrar til å nå mål om å sikre god seksuell helse i hele befolkningen.

Like forutsetninger

Sex og samfunn mener at alle aktører på feltet seksuell helse bør ha like forutsetninger for å få midler. Vi mener derfor at øremerking til Stiftelsen Kirkens Bymisjon og Menneskeverd bør fjernes, og at Post 74 Stiftelsen Amatheia bør innlemmes i Post 73 Seksuell helse. Vi ønsker ikke med dette å ekskludere noen, tvert imot ønsker vi at midlene på feltet brukes der hvor det gis best mulig effekt.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder